

7 фактів про вакцинацію, які можуть врятувати Ваше життя

24-30 квітня - Світовий тиждень імунізації

Цьогоріч Всесвітня організація охорони здоров'я визнала відмову від вакцинації глобальною загрозою людству. Наразі в Україні є достатньо вакцин проти всіх 10 захворювань за Календарем щеплень, а колективного імунітету (коли вакциновані 95-97% населення) - немає проти жодного. За час масштабного спалаху кору, що триває з літа 2017 року, захворіли 100 тисяч українців, 36 померли.

МОЗ України сформовано головні тези, які слід знати про вакцинацію і реальні загрози при відмовленні від них Вашому здоров'ю та життю.

Факт 1: Вакцинація - це захист від 10 смертельно небезпечних хвороб

1. Гепатит В викликає вірус, який вражає печінку, призводить до розвитку цирозу і раку печінки, а це може призвести до смерті.
2. Туберкульоз передається повітряно-крапельним шляхом, призводить до ураження легень, кісток, туберкульозного менінгіту, смерті.
3. Поліомієліт викликає вірус, який передається через брудні руки, забруднені харчові продукти і воду, іноді — повітряно-крапельним шляхом, вражає нервові клітини, що відповідають за рухи, і викликає параліч. Паралітична форма поліомієліту невиліковна.
4. Дифтерія передається повітряно-крапельним шляхом, проявляється у вигляді ангіни, під час якої у горлі утворюються плівки, що ускладнюють дихання і можуть призвести до смерті.
5. Кашлюк передається повітряно-крапельним шляхом, характеризується запаленням дихальних шляхів і супроводжується нападами спазматичного кашлю, який може призвести до зупинки дихання.
6. Пращець передається при потраплянні в рани зараженого ґрунту, предметів (наприклад, цвяхів), проявляється сильними судомами, які можуть призвести до переломів кісток.
7. ХІВ-інфекція (гемофільна інфекція) передається повітряно-крапельним шляхом, у дітей від 5 років провокує розвиток пневмонії, гнійного менінгіту, запалення надгортанника, що призводить до задухи (епіглотиту), запалення середнього вуха (отиту), гнійного запалення суглобів (артриту), запалення кістки (остеомієліту), "зараження" крові (сепсису).
8. Кір передається повітряно-крапельним шляхом, може призвести до запалення мозку (енцефаліту), ураження органу слуху, інвалідності, смерті.
9. Краснуха передається повітряно-крапельним шляхом, особливо небезпечна при вагітності.
10. Епідемічний паротит (свинка) передається повітряно-крапельним шляхом, особливо небезпечний при вагітності, в рідких випадках може призвести до смерті. Вакцинація - єдиний надійний спосіб захисту від хвороб і важких ускладнень.

Факт 2: Терміни вакцинації, визначені Календарем, гарантують максимальний захист

Коли і з яким інтервалом вакцинуватись - визначено національним Календарем профілактичних щеплень.

Дотримання цих часових проміжків гарантує найкращий захист.
Наприклад:

- у перші дні життя немовлятам важливо отримати захист від туберкульозу, оскільки у випадку зараження туберкульозом у перший рік життя існує високий ризик захворіти на туберкульозний менінгіт, який вражає мозкові оболонки;
- три дози проти гепатиту В, введені до 6 місяців, виробляють довічний імунітет;
- другу дозу вакцини КПК важливо ввести в 6 років, оскільки до цього часу послаблюється дія першої дози, що вводиться в 1 рік.

Факт 3: Дорослі теж мають вакцинуватись - кожні 10 років, безоплатно

За національним Календарем профілактичних щеплень усі дорослі повинні вакцинуватись від дифтерії і правця. Вакцини проти цих хвороб формують імунітет на 10 років, тому важливо регулярно (кожні 10 років) робити щеплення. Якщо в дитинстві не вакцинувалися, або невідомо, вакциновані чи ні, необхідно отримати як мінімум три дози вакцини АДП-М – спочатку перша доза, через місяць – друга, через 6 місяців після другої – третя.

В усіх областях України є безоплатна і якісна вакцина для профілактики дифтерії та правця із зменшеним вмістом антигена, яку застосовують для дорослих. Наразі зробити щеплення можна у комунальних (“державних”) закладах охорони здоров’я, що надають первинну допомогу (там, де працюють сімейні лікарі, терапевти і педіатри). З літа зробити щеплення можна буде у вашого лікаря-ФОП чи у приватному медзакладі, в якому ви обрали свого лікаря (перелік закладів за [посиланням](#)).

Докладніше про вакцинацію дорослих:

- [Чому дорослим треба вакцинуватись проти дифтерії і правця](#)
- [Проти яких захворювань необхідно робити щеплення за Календарем профілактичних щеплень](#)
- [Проти яких захворювань варто захиститись дорослим: необов’язкові, але важливі щеплення](#)

Факт 4: Безоплатно вакцинуватись можна у “державних” медзакладах, з літа 2019 року - також і в приватних

Перші вакцини - від гепатиту В і туберкульозу - дитина отримує в 1 і 3-5 добу від народження. Дуже важливо вчасно отримати ці щеплення, тому їх зазвичай проводять пологових будинках. Поки - лише в “державних”, але уже з літа цього року їх робитимуть у приватних пологових будинках та неонатологічних цетрах. Це буде абсолютно безоплатно: сюди постачатимуться вакцини, закуплені за державний кошт.

Усі вакцини за Календарем щеплень (ті, що закупила держава і для пацієнтів є безоплатними) - наразі роблять ЛИШЕ у комунальних закладах

охорони здоров’я, що надають первинну допомогу. Їх ще часто називають “державними”. Це ті заклади охорони здоров’я, де працюють сімейні лікарі, терапевти і педіатри. З літа цього року ви зможете вакцинуватись самі або вакцинувати свою дитину у лікаря-ФОП чи приватній клініці - у свого сімейного лікаря, терапевта чи педіатра, з яким підписали декларацію.

Якщо ще не обрали свого лікаря - саме час це зробити.

Безоплатно вакцинуватись чи надолужити пропущені щеплення можуть:

- усі діти до 18 років - від усіх хвороб за Календарем (вакцинуватись можуть навіть ті діти, які мають фальшиву довідку про щеплення, але насправді не були вакциновані);
- дорослі - проти дифтерії і правця;
- дорослі з груп ризику - військові, учасники ООС, медики, освітяни, студенти - проти кору, паротиту і краснухи.

Усі інші вакцини, що НЕ входять до Календаря щеплень - рекомендовані. Це, наприклад, вакцини проти грипу чи вірусу папіломи людини. Їх не закупає держава за кошти Держбюджету. Їх можна купити за власний кошт в аптеці чи приватній клініці і пройти вакцинацію - у свого лікаря безоплатно. Зверніть увагу: найчастіше вакцини потребують особливих умов температурного режиму, тому перед тим, як купувати вакцину, порадьтеся зі своїм лікарем.

Факт 5: Нині в Україні є абсолютно усі вакцини за Календарем

Переглянути список вакцин, які закупає держава, і перевірити залишок вакцин у вашому регіоні можна у цій таблиці.

Якщо у вашому медзакладі немає вакцини:

1. Зверніться до головного лікаря медзакладу для з'ясування причини.
2. Якщо головний лікар не може надати необхідну інформацію, зверніться у департамент/управління охорони здоров'я у вашій області: <http://moz.gov.ua/regionalni-upravlinnja>

Уряд зобов'язав обласні департаменти охорони здоров'я контролювати наявність ліків і вакцин у кожному медзакладі (Постанова КМУ №298). Тепер аме управління чи департамент охорони здоров'я має моніторити, чи є достатньо вакцин у кожному медзакладі первинної допомоги області і за потреби оперативно перерозподіляти їх між закладами. Тобто якщо у якомусь районі, місті чи медзакладі області закінчується конкретна вакцина, обласний департамент повинен оперативно організувати надходження потрібних вакцин із тих медзакладів області, де є їх надлишок.

3. Якщо не вдалося владнати ситуацію, зверніться на гарячу лінію Уряду з номером телефону 1545.

Вакцинація - це ваше право, гарантоване законодавством України, а також обов'язок, адже це - персональний захист і безпека для оточуючих. Уся країна вважається захищеною від хвороби, коли сформовано так званий колективний імунітет: 95-97% населення країни мають щеплення від конкретної хвороби.

Колективний імунітет захищає тих людей, які не можуть вакцинуватись з медичних причин. Наразі в Україні немає колективного імунітету проти жодного з 10 захворювань, вакцинація проти яких входить до Календаря щеплень.

Факт 6. Вакцини не викликають аутизм і не перевантажують імунітет

Вакцини для України за кошти Державного бюджету закупає Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ). Вони якісні і ефективні, мають гарантію якості (прекваліфікацію) Всесвітньої організації охорони здоров'я і широко використовуються у різних країнах світу.

Водночас тема щеплень активно використовуються російськими троями і ботами в інформаційній війні проти цілих держав. Але не лише боти

розповсюджують інформацію, що підриває національну безпеку: це різного роду “експерти”, “лідери думок”, політики.

Один із найбільш поширених міфів про вакцинацію - те, що вакцини можуть викликати аутизм. Це неправда. Десятки наукових досліджень спростовують такий зв'язок. Нещодавно опублікували чергові дані масштабного дослідження в Данії: вакцинація проти кору, паротиту та краснухи не підвищує ризик аутизму, навпаки - вакциновані КПК діти мали на сім відсотків меншу ймовірність аутизму, ніж невакциновані.

Так само вакцини не перевантажують імунітет. Віруси у вакцинах настільки ослаблені, що не можуть вплинути на імунітет. Навіть якщо одночасно ввести вакцини проти 10 інфекційних захворювань, задіється лише 0,1% імунної системи. А от природне інфікування певними вірусами, яке підтримують антивакцинатори, може ослабити імунну систему. При інфекційному захворюванні навантаження на імунітет у кількості разів вище, ніж при вакцинації.

Факт 7: Підвищення температури, виникнення набряку, ущільнення чи почервоніння у місці ін'єкції - нормальні реакції організму на вакцину

Такі реакції організму пов'язані з механізмом дії певних вакцин і здебільшого тривають протягом одного-двох днів.

Щоби сформувати оптимальну імунну відповідь на введені антигени (компоненти вакцини, до яких, власне, і формується імунітет) до вакцин додають спеціальні речовини-ад'юванти. Вони підсилюють місцеву реакцію та сприяють тому, щоби більше клітин крові зреагували на введену вакцину. Таким чином наш організм помічає введені антигени, що є у вакцині, і вступає з ними в активну взаємодію.

В переважній більшості випадків такі реакції проходять самостійно. Жодної небезпеки здоров'ю дитини вони не несуть.

Зверніться до лікаря, якщо:

- почервоніння почалося через 2 дні після щеплення;
- зона почервоніння збільшилася (більше ніж 5 см);
- біль посилюється або почервоніння у місці ін'єкції збільшується через 3 дні;
- температура виникла через 2 дні (або триває більше трьох днів).

За матеріалами сайту МОЗ України